

Betydningen af **SAMHØRIGHED**

Susan Hart har givet danske læsere en eminent introduktion til den neuroaffektive udviklingspsykologi. To betydningsfulde arbejder på et år. 2'eren anmeldes her.

Anmeldelse ■ Af Jørgen Lyhne

■ Psykologen Susan Hart har for anden gang inden for et år udgivet et omfattende værk med fokus på neuroaffektiv udviklingspsykologi. Det er en stor præstation, som fortjener megen anerkendelse.

De to bøger "Hjerne, samhørighed, personlighed" og "Betydningen af samhørighed" udgør tilsammen et betydningsfuldt arbejde med på dansk at give en fagligt velfunderet og velskrevet introduktion til den neuroaffektive udviklingspsykologi. Her vil jeg tillade mig at kommentere de to bøger som en samlet helhed, men vil rette et særligt fokus på indholdet i Betydningen af samhørighed.

I foråret 2006 kom "Hjerne, samhørighed, personlighed" (anmeldt i Psykolog Nyt 10, 2006). Her førte Hart læseren med ud i et nyt og relativt udforsket område: en psykologisk disciplin, hun kalder neuroaffektiv udviklingspsykologi. Et af bogens hovedbudskaber var, at der i den neuroaffektive udviklingspsykologi ser ud til at være et lovende potentiale for at kunne opbygge en både nuanceret og dybtgående viden om personlighedens tilblivelse i det tætte samspil mellem de medfødte dispositioner og miljøet. Susan Hart konstaterede, at vi simpelt hen er kommet tættere på en forståelse af, hvordan det gensidige samspil mellem medfødte hjernemæssige forudsætninger og miljømæssig stimulering indvirker på barnets udvikling.

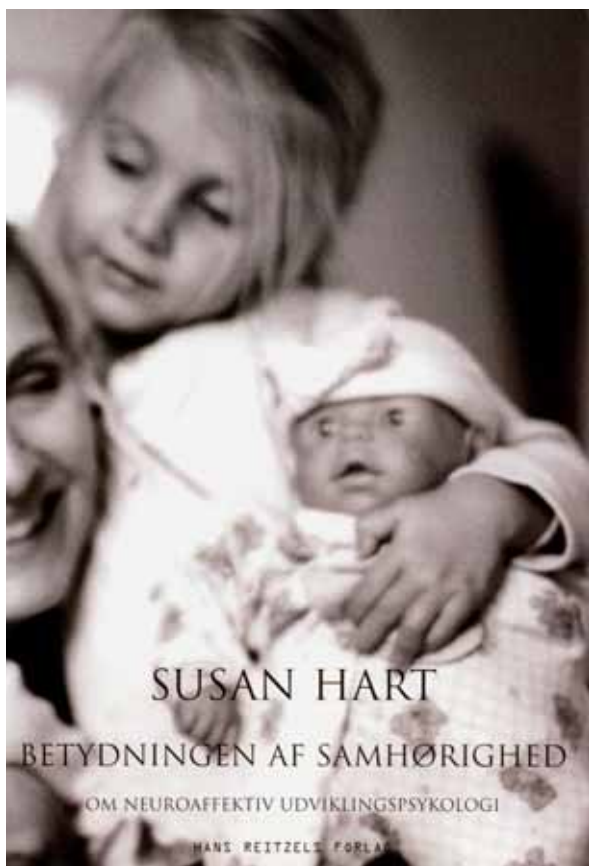
Allerede i efteråret 2006 udgav hun igen et stort og omfattende værk "Betydningen af samhørighed". I denne bog fortsætter hun sin udforskning af det nye og fascinerende psykologiske landskab. På bogens første side er aftrykt Tove Ditlevsens digt "Barndommens gade". Hermed har Susan Hart viet sin kærlighed til forståelsen af barndommens univers.

At bygge et slot

Hvor forfatteren i den første bog støber fundamentet for den neuroaffektive udviklingspsykologi i form af en engageret og omfattende belysning af den neuropsykologiske baggrund for mennesketilblivelsens koreografi, kaster hun sig nu – billedligt talt – ud i at bygge et slot oven på dette fundament. I "Betydningen af samhørighed" udfolder hun sig frit og personligt inden for udviklingspsykologien og den kliniske psykologi. Jeg har megen respekt for hendes omfattende og detaljeorienterede viden og ikke mindst for hendes formidable formidlingsevne.

På markant vis sætter Susan Hart fokus på det helt lille barn og dets udvikling. En betydelig del af bogen er udformet som en redegørelse for den neuroaffektive udviklingspsykologi, herunder på en mangfoldighed af facetter i de potentielle afvigelser fra den såkaldt normale udvikling. Ud fra den grundantagelse, at al udvikling foregår i et samspil mellem barnets medfødte dispositioner og indflydelsen fra miljøet, formidles en altovervejende klassisk, psykodynamisk orienteret forståelse af såvel den almene udviklingspsykologi som den kliniske psykologi. Harts sikre og detaljerede neuropsykologiske indsigt giver sig tydeligt til kende i en faglig nysgerrighed efter at udforske samspillet mellem barnets psykosociale udviklingsrum og det (biologisk baserede) hjernemæssige grundlag for denne udvikling. Et fascinerende studie!

Forfatteren foretager en eminent sammenskrivning af et stort udviklingspsykologisk stofområde. Hele den psykodynamiske tradition er repræsenteret her: Tilknytningsteorien står i centrum sammen med det selvpsykologiske univers. Især er Daniel Sterns selvpsykologiske teori et væsentligt bi-

drag til Susan Harts udredninger. Blandt talrige andre kilder og blandt de mangfoldige og rigt repræsenterede forskningsbidrag skal Allan Schore og Peter Fonagy nævnes i rækken af betydningsfulde bidrag i Harts værk. Der er dog på ingen måde tale om blind videreformidling af andres teorier. Her sammenskrives i et omfang, der tangerer et selvstændigt bidrag til en potentiel ny psykologisk disciplin.

Fornyet Freud-interesse?

I bogens anden del præsenteres et udvalg af psykopatologiske tilstande, som alle kan forklares i lyset af den neuroaffektive udviklingsteori. Hart skriver klart og letforståeligt, uden at det på nogen måde bliver til "populærpsykologi". Bogens opbygning og struktur er dog ganske traditionel. Denne del af bogen er opbygget på "klassisk facon" med et kapitel om de affektive lidelser, et kapitel om skizofreni, et om ADHD/hyperkinetisk syndrom etc. Alle udviklingsafvigelser belyses i relation til den neuroaffektive teori.

Nogle læsere vil muligvis indvende, at Hart i disse kapitler nærmest forfalder til en klassisk psykoanalytisk doktrin, hvor al psykopatologi har rod i barndommens traumatiske oplevelser. Min egen opfattelse er, at forfatteren ønsker at opretholde en afbalanceret grad af mestringsorienteret optimisme i opfattelsen af brud i den tidlige etablering af tilknytning/oplevelse af samhørighed. Hun fornægter dog ikke de potentielt alvorlige og ofte uoprettelige følger af traumatiske hændelser og markante brud i etablering af tilknytning/oplevelse af samhørighed i den tidlige udvikling.

Det kan dog blive interessant at følge debatten herom i de nærmeste år. Det vil ikke komme bag på mig, hvis Harts bog bliver et af de bidrag, der medvirker til at vække en fornyet interesse for Freuds psykoanalytiske teorier.

Der hersker ingen tvivl om Susan Harts indgående kendskab til det faglige område. Hun har et stort og sikkert overblik over forskning og teoriudvikling og har desuden et klinisk psykologisk erfaringsgrundlag, der giver rig mulighed for at bogens teoretiske og empirisk baserede stofområder vellykket og nuanceret perspektiveres i et nøje udvalgt casemateriale.

Samlet vurdering

I en samlet vurdering af begge bøger er det min opfattelse, at Hart har givet danske læsere en eminent introduktion til den neuroaffektive udviklingspsykologi. Målgruppen omfatter ansatte i PPR, børne- og ungdomspsykiatrien, socialforvaltninger etc. Endvidere studerende og undervisere på de pædagogiske, sundhedsfaglige og socialfaglige uddannelser. Som underviser og censor på de pædagogiske uddannelser og de pædagogiske efter- og videreuddannelser har jeg konstateret, at man allerede har fået øjnene op for kvalitetene i Susan Harts bøger.

Først og fremmest har forfatteren formået at fusionere elementer fra udviklingspsykologien, neuropsykologien, den kliniske psykologi og kognitionspsykologien. Som produkt af denne fusion ser vi nu tydeligt konturerne af en ny psykologisk disciplin.

Såvel skolesystemet som dagpasningsområdet har i de seneste år udviklet sig til at være inkluderende læringsmiljøer. Jeg kunne ønske, at nogen tog udfordringen op og skrev videre på Susan Harts neuroaffektive fortællinger om de udviklings- og læringsvanskeligheder, der er forbundet med en opvækst præget af mangel på samhørighed. Hvordan kan man forestille sig en specialpædagogisk indsats, der gør det muligt at inkludere disse børn i det inkluderende læringsmiljø?

Jørgen Lyhne

BOGDATA ■

Susan Hart:
Betydningen af samhørighed: om neuroaffektiv udviklingspsykologi. Hans Reitzels Forlag, 2006. 416 sider. 395 kr.